יום ד', ג' באב תשס"ד (21 ביולי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

"דע מאין באת...": [על המתרחש בעולם **היהודי** במאה ה- **19** לסה"נ]
מאות משפחות יהודיות בעיר מִשהַד שבצפון מזרח פרס **אולצו להתאסלם** בשנת 1839, בעקבות מדיניות שליטי ראג'אר, שושלת שיעית קיצונית שעלתה לשלטון בסוף המאה ה- 18 ודגלה בחוסר סבלנות כלפי זרים שאינם שיעים. בטַבריז, שבצפון מערב המדינה, הוצאו להורג מספר יהודים במהומות של קיצונים שיעים. משהד, מרכזם הדתי של השיעים, הוכרזה בירת פרס ב- 1740. כעבור 3 שנים הביא אליה השליט הסוּני נאדר שאה יהודים מהעיר קַזווין, ובחסותו שִגשֵגה הקהילה ומשכה אליה יהודים מערים נוספות. פריחתה התרבותית והכלכלית של הקהילה העמידה את בניה בשורה אחת עם בני המעמד הגבוה בפרס. מצבם של יהודי משהד הורע לאחר רציחתו של נאדר שאה ועלייתם של השיעים הקנאים. אלה הפיצו עלילת דם נגד ראשי הקהילה היהודית. במהומות שפרצו בעיר נהרגו כ- 30 יהודים ומאות נפצעו, ועל יהודי משהד [אותיות "השמד"?] נכפתה התאסלמות. משפחות רבות שסירבו להתאסלם נמלטו לבוכרה ולאפגניסטן. הפלג הסוּני ששלט באפגניסטן נלחם בשליטיה השיעים של פרס, וקיבל בזרועות פתוחות את הפליטים היהודים. 17 שנה לאחר מכן, פרצה מלחמה בין אפגניסטן לבין פרס, ובמלחמה כבש הצבא הפרסי שטחים באפגניסטן, שהתגוררו בהם רוב פליטי משהד. הצבא הכובש איתר את הפליטים, אילץ אותם לחזור למשהד, וכפה עליהם את האסלאם.

בשנת 1863, בתום 4 שנות מסע, שב לירושלים הסופר הנוסע היהודי **יעקב ספיר** – תלמיד חכם וחוקר המסורה – **ופירסם** את ספרו "**אבן ספיר**" – **העדות המודפסת הראשונה על חיי היהודים בתימן**. ספיר [1822-1885], בנו של שוחט מליטא, הגיע לארץ-ישראל בגיל 10. בשנות החמישים מונה מזכיר קהילת הפרושים בירושלים, וב-1857 נשלח מטעמה כשד"ר (שלוחא דרבנן = שליח של רבותינו: כינוי לשליח שנשלח לאסוף תרומות לטובת מוסדות ציבוריים) להודו ולאוסטרליה כדי לגייס כספים לשיפוץ בית הכנסת "החורבה" בעיר העתיקה. הוא יצא לקהיר, משם לג'דה, הסמוכה למכה, ובהמשך הגיע לעיר התימנית חודיידה. פגישה מקרית עם קבוצת יהודים מהאזור שינתה את תכניותיו. הוא החליט להישאר בתימן, ובמשך שנתיים חקר את הקהילות היהודיות. הוא בילה את חג הפורים בעיר יאפיד, את סדר הפסח עשׂה עם יהודי צנעא, את חג השבועות חגג בקהילת עמרן ואת ראש השנה ויום הכיפורים – בעדן. "אבן ספיר" כולל מידע רב, שלא היה ידוע עד אז, על חיי יהודי תימן.

136 משפחות יהודיות, שיצאו מרוסיה והגיעו באוגוסט 1889 לבואנוס איירס, **הקימו** כעבור מספר חודשים **את "מוזסוויל"** – המושבה החקלאית היהודית הראשונה בדרום אמריקה. אורח החיים במוזסוויל [="עיר משה"] היה יהודי לחלוטין, ותושביה נהנו מאוטונומיה כמעט מוחלטת בניהול ענייניהם. היוזמה להגירה מרוסיה לארגנטינה ולהקמת המושבה החקלאית היתה של ממשלת ארגנטינה, שביקשה לנצל את הפרעות ברוסיה לאחר רצח הצאר אלכסנדר ה-II, כדי להגדיל את אוכלוסייתה. הנסיון החקלאי עורר עניין רב בצרפת ובגרמניה. בין המתעניינים היה גם **הברון היהודי מוריס דה הירש**, שהתנגד לציונות. הוא הקים ב- 1891 את **חברת יק"א** [חברה להתיישבות יהודית] ובאמצעותה ניסה לממש את התכנית הגרנדיוזית שהגה: להעביר מאות אלפי יהודים מרוסיה לארגנטינה וליישבם

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום רביעי

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ד', ג' באב תשס"ד (21 ביולי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

ביישובים חקלאיים על פני שטח נרחב, שיהפוך לאוטונומיה יהודית. ביצועה של התכנית היה רחוק מהחזון...

[ואלה תולדות...2000]

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום רביעי

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל